

Θεσσαλονίκη και Άγιος Δημήτριος: Μια ζωντανή σχέση πίστης, ιστορίας και ταυτότητας

/ [Γνώμες](#)

• Του Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Φιλοθέου

Κάθε Οκτώβρη, όταν πλησιάζει η 26η του μήνα, η Θεσσαλονίκη αλλάζει ρυθμό. Οι δρόμοι γύρω από τον Ναό του Αγίου Δημητρίου γεμίζουν με κόσμο, τα σημαιάκια κυματίζουν και μια ατμόσφαιρα κατανυκτικής χαράς απλώνεται στην πόλη. Ο πολιούχος Άγιος της Θεσσαλονίκης, ο Άγιος Δημήτριος ο Μυροβλύτης, δεν αποτελεί απλώς ένα ιστορικό ή θρησκευτικό σύμβολο• είναι ζωντανό στοιχείο της ταυτότητας και της ψυχής των Θεσσαλονικέων. Και, παρά την εποχή της ταχύτητας και της παγκοσμιοποίησης, οι Θεσσαλονικείς τού σήμερα εξακολουθούν να προσοικειώνονται την τιμή του Αγίου με τρόπους που γεφυρώνουν το παρελθόν με το παρόν.

Η σχέση των Θεσσαλονικέων με τον Άγιο Δημήτριο δεν περιορίζεται σε ένα θρησκευτικό καθήκον ή σε μια τυπική εορτή. Για πολλούς, είναι μια βιωματική

σχέση που μεταδίδεται από γενιά σε γενιά. Οι παλαιότεροι θυμούνται τις μεγάλες λιτανείες, τότε που όλη η πόλη σταματούσε για να τιμήσει τον Άγιο και οι νέοι συνεχίζουν να συμμετέχουν σε αυτές, ίσως με διαφορετικό τρόπο, αλλά με την ίδια εσωτερική συγκίνηση.

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Δημητρίου, με την ένδοξη ιστορία του, δεν είναι απλώς ένα μνημείο. Είναι σημείο αναφοράς, τοπόσημο για την πόλη. Οι Θεσσαλονικείς μπαίνουν για να ανάψουν ένα κερί πριν από ένα σημαντικό γεγονός, να προσευχηθούν σε στιγμές ανάγκης, ή απλώς να νιώσουν εκείνη την ιδιαίτερη γαλήνη που αναδίδει ο τόπος. Ο Άγιος Δημήτριος είναι ο «δικός τους» Άγιος, ο φύλακας και συνοδοιπόρος τους μέσα στους αιώνες.

Η 26η Οκτωβρίου δεν είναι, όμως, μόνο θρησκευτική εορτή• είναι και εθνική, καθώς συμπίπτει με την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης το 1912. Αυτή η σύμπτωση έχει προσδώσει στην ημέρα διπλή σημασία — πνευματική και ιστορική. Οι Θεσσαλονικείς γιορτάζουν ταυτόχρονα τον Άγιο και την ελευθερία τους, τη θεία προστασία και την ιστορική τους πορεία, αποδίδοντας στην προστασία του Αγίου Δημητρίου την απελευθέρωσή τους, ύστερα από αιώνες δουλείας.

Τις ημέρες πριν και μετά τη γιορτή, η πόλη αποκτά ιδιαίτερο παλμό. Οι καμπάνες του ναού χτυπούν χαρμόсуна, οι δρόμοι στολίζονται, και οι πιστοί συρρέουν για να προσκυνήσουν τα ιερά Λείψανα του Αγίου. Η μυροβλυσία του, το θαυμαστό εκείνο φαινόμενο που συγκλονίζει γενιές Θεσσαλονικέων, γίνεται αφορμή για συγκίνηση και ανανέωση της πίστης. Δεν είναι λίγοι αυτοί που περιγράφουν πως νιώθουν τον Άγιο παρόντα, όχι μόνο μέσα στον Ναό του, αλλά και σε κάθε γωνιά της πόλης.

Γι' αυτό και οι εκδηλώσεις δεν περιορίζονται στα θρησκευτικά δρώμενα. Σχολεία, πολιτιστικοί φορείς και τοπικοί σύλλογοι οργανώνουν εκθέσεις, συναυλίες και αφιερώματα που συνδέουν την παράδοση με τη σύγχρονη ζωή. Έτσι, η Θεσσαλονίκη μεταμορφώνεται σε μια μεγάλη γιορτή που συνδυάζει τη λατρεία, την ιστορία και τον πολιτισμό της.

Η σύγχρονη Θεσσαλονίκη είναι μια πόλη, με έντονη παρουσία φοιτητών και κάθε είδους επισκεπτών. Μια πόλη στην οποία συναντώνται πολλοί πολιτισμοί. Κι όμως, ο Άγιος Δημήτριος λειτουργεί ως κοινό σημείο αναφοράς που ενώνει τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους. Για πολλούς νέους που ήρθαν να σπουδάσουν ή να εργαστούν στην πόλη, η συμμετοχή στις εκδηλώσεις του Αγίου αποτελεί τρόπο να ενταχθούν στη συλλογική ζωή της Θεσσαλονίκης, να γίνουν μέρος της παράδοσής της.

Παρά την κοσμοπολίτικη φυσιογνωμία της Θεσσαλονίκης, όμως, η ορθόδοξη

παράδοση εξακολουθεί να αποτελεί βαθύ ρεύμα ζωής. Οι Θεσσαλονικείς συμμετέχουν στην λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, προσεύχονται, αλλά και ενσωματώνουν τη θρησκευτική εμπειρία στην καθημερινότητά τους με τρόπους πιο διακριτικούς αλλά εξίσου ουσιαστικούς. Γι' αυτό και η τιμή στον Άγιο Δημήτριο δεν έχει χάσει το πνεύμα της αυθεντικότητας, αλλά εξακολουθεί να λειτουργεί ως σταθερό σημείο μέσα σε έναν κόσμο αβεβαιότητας. Η μορφή του Αγίου, του νέου στρατιώτη που μαρτύρησε για την πίστη του και για την αλήθεια, εμπνέει ακόμη. Συμβολίζει τη θυσία, τη γενναιότητα και την προστασία, αξίες που εξακολουθούν να συγκινούν και να καθοδηγούν.

Και, ασφαλώς, η παρουσία του Αγίου Δημητρίου στην πόλη δεν είναι μόνο πνευματική αλλά και πολιτισμική. Οι τοιχογραφίες, οι εικόνες, οι δρόμοι που φέρουν το όνομά του, τα σχολεία και τα ιδρύματα που τον έχουν προστάτη, όλα συνθέτουν ένα μωσαϊκό συνέχειας. Ο Άγιος δεν ανήκει μόνο στο παρελθόν — είναι παρών στο σήμερα, σε κάθε πράξη καλοσύνης, σε κάθε έκφραση αλληλεγγύης, σε κάθε προσπάθεια να διατηρηθεί η ψυχή της πόλης ζωντανή.

Τελικά, για τους Θεσσαλονικείς, ο Άγιος Δημήτριος δεν είναι μια αφηρημένη μορφή του παρελθόντος. Είναι φίλος, προστάτης, συμπαραστάτης. Είναι ο Άγιος που «κρατά» την πόλη, που την σκεπάζει και την εμπνέει. Κάθε Οκτώβρη, αλλά και κάθε μέρα, η Θεσσαλονίκη ζει στους ρυθμούς του Αγίου και της ορθόδοξης παράδοσης, όχι από συνήθεια, αλλά από βαθιά ανάγκη να θυμάται ποια είναι.

Μέσα από την τιμή στον Άγιο Δημήτριο, οι Θεσσαλονικείς ξαναβρίσκουν τον εαυτό τους, συνδέουν το παρελθόν με το παρόν και ανανεώνουν τη σχέση τους με τον Θεό και την ιστορία τους.

Κι έτσι, η πόλη του Θερμαϊκού συνεχίζει να «μυροβλύζει» πίστη, ελπίδα και ζωή.

Πηγή: Μακεδονικά Νέα

Φωτογραφία: Ραφαήλ Γεωργιάδης, ore.gr